

MỘT SỐ ĐỀ XUẤT CỦA NHÓM CÔNG TÁC THỊ TRƯỜNG VỐN

Trình bày bởi

Nhóm Công tác Thị trường Vốn

Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam

Theo cách nhìn từ chính sách vĩ mô, Việt Nam đã có các thị trường vốn. Tuy nhiên, các thị trường này chưa vận hành một cách hiệu quả (vốn huy động từ các thị trường này là rất nhỏ so với vốn đầu tư trực tiếp).

Theo ý kiến của chúng tôi, giải pháp là cần tăng cả về quy mô và thanh khoản của các thị trường vốn.

Đối với giải pháp này chúng tôi có một số góp ý và đề xuất sau đây:

1. Làm rõ và tạo một môi trường thuận lợi cho việc tăng sở hữu nước ngoài

- (a) Mặc dù Chính phủ đã ban hành Nghị định 60/2015/NĐ-CP để tăng sở hữu nước ngoài tại các công ty đại chúng, tác động của nghị định đối với thị trường chứng khoán còn rất hạn chế;
- (b) Thủ tục hiện hành để tăng sở hữu nước ngoài tại công ty đại chúng là rất phức tạp và được xét theo từng công ty cụ thể. Để tăng sở hữu nước ngoài, hiện nay các công ty đại chúng đi qua một trình tự rất tốn kém bao gồm việc thuê tư vấn, thuê luật sư;
- (c) Để thu hút được dòng vốn mới của nhà đầu tư nước ngoài vào thị trường chứng khoán và vào những doanh nghiệp Nhà nước mới được cổ phần hóa, Việt Nam cần minh bạch hóa và tạo môi trường thuận lợi cho việc tăng sở hữu nước ngoài như sau:
 - Cần phân định rõ ràng đối tượng điều chỉnh của Luật Đầu tư và Luật Chứng khoán bằng cách quy định cụ thể rằng Luật Đầu tư không áp dụng đối với các công ty đại chúng và quỹ đầu tư đại chúng;
 - cho phép sở hữu nước ngoài lên đến 100% trong các công ty đại chúng, trừ trường hợp luật pháp Việt Nam hoặc điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên có quy định **cụ thể** và **rõ ràng** về tỷ lệ sở hữu nước ngoài nhỏ hơn;
 - đối xử với các công ty đại chúng và các quỹ đầu tư đại chúng như nhà đầu tư trong nước không kể tỷ lệ sở hữu nước ngoài tại các công ty và quỹ này là bao nhiêu, trừ trường hợp luật pháp Việt Nam hoặc điều ước quốc tế có quy định **cụ thể và rõ ràng** về tỷ lệ sở hữu nước ngoài nhỏ hơn; và
 - tăng sở hữu nước ngoài đối với lĩnh vực ngân hàng như sau:
 - (i) đối với ngân hàng mà Nhà nước là cổ đông lớn: 35% sở hữu nước ngoài;
 - (ii) đối với ngân hàng thương mại cổ phần tư nhân: 35% sở hữu nước ngoài; và
 - (iii) đối với ngân hàng đã bị Ngân hàng Nhà nước mua lại với giá 0 đồng: 100% sở hữu nước ngoài.

2. Cụ thể hóa lộ trình cổ phần hóa và buộc các công ty đã cổ phần hóa phải tuân thủ thời hạn niêm yết, và áp dụng phương pháp định giá cho cổ phần hóa

Công bố thoái vốn tại một số doanh nghiệp Nhà nước lớn của Chính phủ là một tin đáng khích lệ. Tuy nhiên, để có một thị trường chứng khoán có thanh khoản cao và dễ dàng tiếp cận, chúng tôi đề xuất như sau:

Đấu giá

- (a) Cụ thể hóa và công bố công khai lộ trình cổ phần hóa, bao gồm liệt kê tên của các Doanh nghiệp Nhà nước sẽ được cổ phần hóa và dự kiến thời gian thực hiện cổ phần hóa những doanh nghiệp này;
- (b) bán ít nhất 20% - 30% doanh nghiệp sẽ cổ phần hóa;
- (c) Yêu cầu các doanh nghiệp đã được cổ phần hóa tuyệt đối tuân thủ thời gian niêm yết và thủ tục niêm yết đối với cả UPCOM, Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội và Sở giao dịch chứng khoán thành phố Hồ Chí Minh như đã được quy định rõ ràng tại Quyết định 51/2014/QĐ-TTg, Nghị định 60/2015/NĐ-CP và Thông tư 180/2015/TT-BTC;
(theo ý kiến của chúng tôi, việc niêm yết tại UPCOM, HSX và HOSE sẽ loại bỏ được những quan ngại chính trị cho các lãnh đạo doanh nghiệp khi phải định giá doanh nghiệp sẽ cổ phần hóa).
- (d) tăng mức phạt vi phạm đối với những vi phạm về thời gian niêm yết và thủ tục niêm yết lên 10% lợi nhuận ròng của công ty vi phạm;
- (e) buộc chủ tịch và các thành viên Hội đồng quản trị của công ty vi phạm phải chịu trách nhiệm cá nhân về việc công ty vi phạm thời hạn niêm yết và thủ tục niêm yết; và
- (f) cân nhắc việc loại bỏ sàn UPCOM và OTC, và cân nhắc việc yêu cầu doanh nghiệp niêm yết thăng tại Sở giao dịch Hà Nội hoặc thành phố Hồ Chí Minh (có thể trong vòng 3 năm từ bây giờ).

Phương pháp dựng sổ

Áp dụng phương pháp dựng sổ đối với một số doanh nghiệp Nhà nước lớn sẽ được cổ phần hóa.

3. Quỹ hưu trí tự nguyện

Chúng tôi hiểu rằng Chính phủ đã ban hành Nghị định về quỹ hưu trí tự nguyện tháng 7/2016. Tuy nhiên, hơn 3 tháng nay các công ty quản lý quỹ vẫn đợi thông tư hướng dẫn Nghị định ngày, và sẽ phải trải qua một thủ tục xin phép lập quỹ rất mất thời gian. Vì vậy, chúng tôi mong Chính phủ khẩn trương hoàn thiện khung pháp lý cho các quỹ hưu trí tự nguyện này;

Chúng tôi thấy rằng chính sách ưu đãi thuế cho việc đóng góp vào quỹ chưa phù hợp mặc dù chính sách thuế chính là nhân tố quan trọng quyết định sự thành công của các quỹ hưu trí tự nguyện này. Chúng tôi thấy rằng chính sách thuế hiện tại không tạo được động lực và không đủ hấp dẫn để người lao động và người sử dụng lao động tham gia quỹ hưu trí tự nguyện. Chúng tôi đã thảo luận vấn đề này với Bộ Tài Chính và mong rằng các văn bản về thuế sẽ được sửa để giải quyết vấn đề này.

4. Tăng mức phạt đối với vi phạm quy định về quản trị doanh nghiệp của công ty đại chúng

Theo ý kiến của chúng tôi, mức phạt vi phạm áp dụng cho hành vi vi phạm quy định về quản trị doanh nghiệp của công ty đại chúng là chưa phù hợp. Ví dụ, mức phạt 50 mươi triệu đồng cho vi phạm quy định về xung đột lợi ích và giao dịch với người có liên quan áp dụng đối với một giám đốc của một công ty niêm yết là quá thấp;

Chúng tôi kiến nghị Chính phủ tăng mức phạt vi phạm đối với hành vi vi phạm quy định về quản trị doanh nghiệp của công ty đại chúng lên 100 triệu đồng hoặc 10 giá trị giao dịch vi phạm, tùy số tiền nào lớn hơn.